

Ailelerin Şehir İçi Rekreasyonel Algı ve Eğilimlerinin Belirlenmesi: İlkadım (Samsun) Örneği

Determining Urban Recreational Perceptions and Tendencies of Families: İlkadım (Samsun) Example

Mücahit Yıldırım¹

Öz

İnsanların birincil ihtiyaçlarını karşılama haricindeki tüm zamanlarında yaptıkları faaliyetler olan rekreasyon, gözle görünür bir şekilde arazi ve mekan kullanışlarını ifade etmektedir. Bu mekân kimi zaman akarsu, göl, deniz, dağ, vadi, orman gibi doğal çevre elemanları olurken; kimi zaman da kent içerisindeki park, bahçe, müze, tarihi yapı ve cadde ve sokaklar da olabilmektedir. Özellikle büyük kent merkezlerinde şehirleşme ve nüfus yoğunluğuna bağlı olarak ortaya çıkan trafik, görüntü, gürültü gibi sorunlara karşı insanlar, öncelikle kendi çevrelerinde kısa süreli ve gün içerisinde streslerini atabilecekleri rekreasyon alanlarına ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışma, Samsun ilinin en yoğun nüfuslu ilçesi olan İlkadım'da yaşayan ailelerin ilçelerindeki rekreasyon alanlarına yönelik algı ve eğilimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli uygulanmış ve uygun/kazara örnekleme yöntemi ile belirlenen 259 katılımcıya 2021 yılı Ocak-Şubat ayları içerisinde anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Böylece İlkadım ilçesinin rekreasyon alanlarının ilçe halkı tarafından tanınırlığı ve tercih edilirliliğinin belirlenmesi için uygulanan anket verileri ışığında İlkadım ilçesinin rekreasyonel görünümü ortaya çıkarılmıştır. Buna göre İlkadım ilçesinde aile bireyleri ile birlikte gidilebilecek şekilde kent mekânlarının sayıca yetersiz olduğu ve fonksiyonel anlamda da ihtiyaçları karşılayamadığı tespit edilmiştir. İlçe sakinlerinin, özellikle çocuk sahibi olan ailelerin kendi ilçelerindeki rekreasyon alanlarını yetersiz buldukları ve fazla tercih etmedikleri, çocuklarıyla birlikte gezinti yeri olarak İlkadım dışındaki mekânları tercih ettikleri gözlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Rekreasyonel Alanlar, Kent Mekânları, İlkadım, Samsun

Abstract

Recreation, which is the activities that people do at all times other than meeting their primary needs, visibly refers to the use of land and space. While this place is sometimes natural environment elements such as rivers, lakes, seas, mountains, valleys and forests; sometimes it can be a park, garden, museum, historical building and avenues and streets in the city. Especially in big city centers, against problems such as traffic, visual and noise that arise due to urbanization and population density, people primarily need recreation areas in their own environment where they can relieve their stress for a short time and during the day. This study aims to reveal the perceptions and tendencies of families living in İlkadım, the most densely populated district of Samsun province, towards recreation areas in their districts. In this direction, a survey model, which is one of the quantitative research methods, was applied and a questionnaire was created and published with Google forms in January-February 2021, with 259 participants determined by the appropriate/accidental sampling method. Thus, in the light of the survey data applied to determine the recognition and preference of the recreational areas of İlkadım by the people of the district, the recreational view of İlkadım district was revealed. According to this, it has been determined that the urban spaces in İlkadım district, which can be visited with family members, are insufficient in number and cannot meet the needs in a functional sense. It is observed that the residents of the district, especially families with children, find the recreation areas in their own districts insufficient and do not prefer them much, and they prefer places other than İlkadım as a promenade with their children.

Keywords: Recreational, Recreational Areas, Urban Spaces, İlkadım, Samsun

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 01 / 04 / 2021

Accepted: 08 / 10 / 2021

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Samsun Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya Bölümü, mucahit.yildirim@samsun.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-5781-449X>

Giriş

Kentsel yaşam kalitesini artıran önemli göstergelerden biri olan kent içi rekreasyonel alanlar, özellikle çocuk sahibi ailelere yönelik güvenli ve eğlenceli yaşam imkânı sunmaları açısından aileler tarafından tercih edilen kent mekânları arasında yer almaktadır. Hareketli ve stres yüklü kent yaşamının getirmiş olduğu yoğunluktan uzaklaşmak isteyen kent sakinleri, çalışma saatleri dışındaki serbest zamanlarında güven ve huzur içerisinde hareket edebilecekleri ve aynı zamanda eğlenebilecekleri alanlara yönelmektedir. Çocuk sahibi olan ailelerin de çocukları ile birlikte yakın çevrede bulunan kısa mesafedeki bu alanlara yönelme eğilimleri, şehir içerisinde veya yakın çevrede bulunan rekreasyon alanlarının önemini daha da artırmakta; rekreasyon hareketlerine yönelik çalışmalarını önemli kılmaktadır.

1. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon, insanların var olma (yeme-içme, uyuma gibi) ve geçim (çalışma, işe gidip gelme, ev işler gibi) için ihtiyaç duydukları zamanların dışında kalan tüm boş zamanlarında yaptıkları faaliyetleri ifade eder (Özgüç, 2007: 3). Sanayileşme ve şehirleşme sonucunda nüfus artışına da paralel olarak şehirlerdeki yapı yoğunluğu, hızlı, yorucu ve stresli yaşam, rekreasyon ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu sorunların sonucunda artık kent, insanların yaşayabilecekleri mekânlar olmaktan ziyade yaşamak zorunda kaldıkları mekânlara dönüşmüştür (Şimşek ve Korkut, 2009: 316). Kentlerde yaşayan insanlar, birbirlerini tanımamaya ve birbirlerinden uzaklaşmaya başlamışlar, bu durum kişisel ilişkilerin zayıflamasına ve yüzeysel kalmasına sebep olmuştur. Meslek hayatlarındaki yoğun iş temposu ve katı kuralların mevcudiyeti de insanların yıpranmasına yol açmıştır (Yüksel ve Yeşil, 2017: 356). İnsanlar, şehrin ortaya çıkardığı bu ve bunun gibi olumsuz sonuçlar karşısında gün içerisinde yorgunluklarını atacakları ve kendilerini tazeleyecekleri bir takım faaliyetler içerisinde bulunma ihtiyacı hissetmektedirler. Bu ihtiyaçlarını kısa sürede, kendi yaşam alanlarına en yakın yerde bulunan açık ve kapalı, kentsel veya kırsal mekânları ziyaret ederek karşılamaya çalışmakta ve bu ziyaretlerinde aktif veya pasif olarak faaliyetin içerisinde yer almaktadır. Bu doğrultuda sinema ve tiyatrolar, eğlence mekanları, açık veya kapalı spor tesisleri, hayvanat bahçeleri, farklı niteliklere sahip olan parklar, müze ve sanat galeri gibi birçok açık ve kapalı alanda rekreasyon faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Öyle ki günümüzde alışveriş merkezleri ve hipermarketler, alışveriş imkânının yanı sıra mağaza bünyesinde gün içerisinde gidilip stres atılabilecek ve eğlence aktiviteleri barındıran alternatifler sunmaktadır. Böylece insanlara daha zevk ve neşe verici ve tatmin edici özgür (Karaşah, 2017: 59) bir ortam oluşturmaktadır. Kentlerin insanlara sunmuş olduğu farklı alan ve niteliklere sahip açık ve kapalı kamusal mekânlarının varlığı, şüphesiz kentleri daha çekici kılmakta ve yerleşilmesi daha cazip bir yer haline getirmektedir. Ayrıca bu kamusal alanlar (özellikle açık kamusal alanlar), birçok faydasının yanı sıra kentin hava kalitesini iyileştirmek ve estetik değerleri artırmak suretiyle şehirlerdeki yaşam kalitesini artırarak daha kaliteli bir yaşam sunmaktadır (Poudyal vd., 2009: 975).

Günümüzde ekonomik, teknolojik, siyasal ve sosyal gelişmelere bağlı olarak kentleşme eğilimlerinin ortaya koyduğu sonuçlar doğrultusunda insanların rekreasyonel faaliyetler konusundaki talepleri ve kentin onlara sunduğu arz çeşitliliği konusunda değişimler ve gelişmeler yaşanmaktadır (Akten ve Gül, 2014: 130). İnsanların teknolojik gelişmelerle birlikte serbest zamanlarında ve gelir düzeylerinin de yükselmesi ile rekreasyonel faaliyetlere olan ilgi ve katılımlarında artışa sebep olmaktadır (Mansuroğlu, 2002: 53). Buna karşın bireylerin rekreasyon faaliyetlerini etkileyen ve kısıtlayan birtakım faktörler de bulunmaktadır. Bunlar hava koşulları, rekreasyon olanaklarının çeşitliliği, niteliği, maliyeti ve erişilebilirliği gibi çevresel faktörler ile gelir düzeyi, yaş, meslek, serbest zamanın niteliği, gelenek, görenek, toplumsal rol ve davranışları gibi bireyin özel koşullarından kaynaklanan faktörlerdir (Yılmaz vd., 2003: 353). Bu faktörlerin kendilerini etkilediği ve engellediği oranda insanlar, rekreasyon faaliyetlerine katılım sağlamakta ve özellikle kent içi rekreasyonel hareketler içerisinde yer almaktadırlar.

Kent içerisinde kent mekanlarına yönelik bu rekreasyon hareketi, yeni bir çalışma alanını da oluşturmaktadır. Son yıllarda kentsel alanlardaki seyahat talebi önemli oranda artış göstermektedir. Kentler günümüzde, ekonomik faaliyetlerin hemen hepsini içerisinde barındırmasının yanı sıra sakinlerine sunduğu rekreasyonel mekânları ile kent turizminin oluşmasına da katkı sağlamaktadır. Kentsel alanlar, şehirlerdeki ekonomik, sosyal, kültürel, idari ve siyasi fonksiyonlar için kullanılan şehir mekânlarıdır. Bu mekânlar, kentsel yol ağları, eski ve yeni yerleşmeler, sanayi kuruluşları, parklar, rekreasyon alanları ve diğer çekici alanlardır. Müzeler ve anıtlar, parklar, lunaparklar, alışveriş merkezleri, spor tesisleri ile tarihi ve kültürel alanlar da kentsel alanlardaki turistik yerler olarak kabul edilmektedir (Zeinizadeh, 2016: 30).

2. Çocuk Gelişimi ve Kent Mekânları

Toplumun değer yargılarının, normatif kuralların ve sosyalleşmenin en ciddi ve yoğun olarak yaşandığı toplumsal yapı olan aile (Sayın, 1991: 2), bireyin doğduğu andan itibaren içinde yer aldığı, ona yaşamını devam ettirebilmesi için ihtiyacı olan bakım ve desteğin sunulduğu sosyal bir ortamdır (Bayer, 2013: 102). Bu nedenle de toplumun temel yapı taşı ailedir. Aile kurumu ne kadar sağlam ve dinamik olursa toplum da aynı oranda sağlam bir yapıya bürünür. Ailenin sağlamlığı ise aile

bireylerinin birbirine karşı sevgi, saygı ve güven ilişkilerinin had safhada olduğu bir etkileşimi gerektirmektedir. Bu etkileşim aile bireylerinin sahip olduğu duygusal yoğunlukların sürekliliğini sağlar ki bu da bireylerin bir arada güven içinde sağlıklı vakit geçirmeleri sayesinde gerçekleşmektedir. Aile bireylerinin sağlıklı vakit geçirmeleri açısından mekân, önemli bir etkidir. Zira bireylerin kendilerini güvende hissettikleri bir mekân, birbirleri ile iletişimi sağlıklı kılmaktadır. Kentlerde de ailelerin çocukları ile gidip hoşça vakit geçirebilmeleri için aile ortamına uygun ve güvenli mekânların varlığı, aile kurumunun devamı açısından önem arz etmektedir. Bireylerin toplumsallaşması kadar kentlerin var olabilmesi için de yaşam kalitesi, sosyalleşme, hareket etme, kolektif, kültürel, politik ve sosyal yaşam gibi unsurların varlığı gereklidir. Kamusal alanlar olarak karşımıza çıkan bu tür mekânlar kentlerdeki hareketlilik, sosyalleşme ve kimlik alanlarıdır (Gökgür, 2008: 16; Bahçeci, 2018: 116). Meydanlar, sokaklar, kentlerin kültür, tarih ve mimarlık hatırasını barındıran kesimleri, yeşil ve açık alanlar, eğitim, sanat ve kültür tesislerinin yer aldığı semtler kamusal alanların en çok bilinen örnekleridir (Keleş, 2012: 11). Kent içinde insanların bir araya geldiği bu alanlarda kent yaşamının gizemini, sakinlerinin kolektif bilinçaltını ve gizli dünyalarının simgesel kodlarını bulmak mümkündür. Kentin tarihine tanıklık ettikleri gibi, toplumun ruhunu, estetik anlayışını ve bilinç haritasını da yansıtır (Aytaç, 2007: 223). Zira kentin mekânsal kartografyası içinde kentin sosyal, kültürel yüzeyini yansıtan kentsel mekânlar (sinemalar, eğlence yerleri, restoranlar, oteller, müzeler, galeriler, parklar vs.) birer kültürel birliktelik adası olmakla kalmayıp kentin tanımlayıcı gösterenleri, kültürel kimlikleri ya da tarihsel yüzlerini oluştururlar (Aytaç, 2013: 138). Bu nedenle bu mekânlar, kent sakinlerinin sosyalleşme ve toplumsallaşma aracı olarak kent içerisinde önemli işlevlere sahip alanlardır. Bu işlevlerinden biri de bireylerin yanı sıra aile bireylerine sunmuş olduğu uygun ortam ve aktivite alanlarıdır.

Aile kurumunun en önemli birleştirici ve bütünleştirici unsuru olan çocuğun davranışları, kişilik ve zekâdan ziyade içinde bulunduğu mekân ve fiziksel çevresi tarafından belirlenmektedir. Bunun için topluma ait bir birey olmasında ve sosyalleşmesinde çocuğun etkileşim içinde olduğu ev, yakın çevresi, okul ve çocuk oyun alanları gibi kentsel mekânlar büyük öneme sahiptir (Tandoğan, 2014: 19). Bu nedenle özellikle gelişmiş ülkelerde aile dostu kent ve çocuk dostu kent gibi kentsel fonksiyonları içeren kavramlar ortaya atılmaktadır. Başta Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkeler bu aile dostu kentlere yönelmekte, konu ile ilgili çeşitli kongreler organize etmekte ve ailelerin ve çocukların ihtiyaçlarını karşılayan aile dostu kent tasarımları planlamaktadır (Doğan, 2014: 426). Yeme içme mekânları, çocuk oyun alanları, doğa gezinti alanları, kültürel mekânlar, piknik alanları, sosyal ve spor alanları gibi ortak kullanım alanlarının dâhil edildiği kent planlamalarının felsefesini oluşturduğu aile dostu kent anlayışı, son yıllarda daha da farkındalığın olduğu bir kavram haline gelmiştir. Aile kurumunun toplum yapısı üzerindeki etkisi ve öneminin daha da belirgin hale geldiği günümüzde, ailenin devamı için yerel yönetimler kent planlamalarında aileye ve ihtiyaçlarına yönelik planlamalar yapmakta ve buna göre şehri dizayn etmektedirler. Buna karşın özellikle büyükşehirlerde artan nüfusla birlikte konut ihtiyacından dolayı betonlaşmanın had safhada olması, alışveriş merkezi kültürünün giderek yaygınlaşması ile birlikte büyük alışveriş merkezlerinin inşa edilmesi; yeşil alan, çocuk oyun alanı, eğlenme ve dinlenme alanları gibi kamusal mekânların azalmasına ve ailelerin birlikte vakit geçirebilecekleri mekânların yetersiz kalmasına sebep olmaktadır. Kent merkezlerinin yeterince sosyal alana sahip olmamaları nedeniyle de çocuk sahibi olan aileler kendilerine merkez dışında yaşam ve rekreasyon alanları seçmektedir (Turğut, 2015: 62). Bu nedenle çocuk sahibi olan aileler, çocuklarıyla birlikte vakit geçirebilme imkânlarına sahip olan kent merkezlerinde ikamet etmeyi tercih etmektedirler. Bunun sonucunda da şehir içerisinde bu özelliklere göre farklılık gösteren ilçeler arasında tercih edilebilirlik açısından nüfusun dengesiz dağılımı ortaya çıkmaktadır.

3. Konu Hakkında Yapılmış Çalışmalar

Samsun şehri, rekreasyon potansiyeli yüksek bir şehirdir. Hem kıyı bölgesi, hem de kıyı ardı bölgesinde farklı niteliklerde rekreasyon alanlarına sahip olan kent, sakinlerine alternatif rekreasyon çeşitliliği sunmaktadır. Nitekim Gül ve Yılmaz (2019: 336), Gülez yöntemi ile Samsun kentinin kıyı şeridinin rekreasyon potansiyelini ortaya çıkardıkları çalışmalarında kentin sadece kıyı şeridinde 78 rekreasyon potansiyeli puanı ile çok yüksek rekreasyon potansiyeline sahip olduğunu belirtmektedir. Gülez Yöntemi, bir alanın veya mekânın beş farklı unsurdan (peyzaj değeri, iklim değeri, ulaşılabilirlik, rekreatif kolaylık ve olumsuz etkiler) yola çıkılarak puanlanması sonucu o alan veya mekânın rekreasyonel değerinin ölçülmesidir (Akten ve Akten, 2011). Alkan vd. (2016) ise, Samsun kent halkının rekreasyon alanlarına yönelik talep ve eğilimlerinin belirlenmesi sonucunda örnek bir rekreasyon alan tasarımı ortaya koymuşlardır. Benzer konunun farklı şehirlerde de çalışıldığı ve benzer sonuçlara ulaşıldığı, yapılan literatür çalışmasında ortaya çıkarılmıştır. Yılmaz vd. (2003), Kars kent halkının rekreasyonel talep ve eğilimlerini belirledikleri çalışmalarında kentteki rekreasyon alanlarının yetersiz olduğu ve halkın taleplerini karşılamadığı sonucuna ulaşmıştır. Erzurum kent insanlarının rekreasyonel davranış biçimlerini araştırdıkları çalışmalarında Demircan vd. (2018), Erzurum kent insanlarının parklara gitme sıklıklarını ve açık/yeşil alan ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Yüksel vd. (2017) ise, yaş, cinsiyet, eğitim, gelir gibi değişkenlere göre farklılık gösterse de, genel olarak Ordu şehrinde rekreasyon alanlarının yetersiz olduğunu dile getirmektedirler. Kardeş

(2017) ise Artvin kentinde insanların rekreasyonel faaliyetlere katılma sıklıklarının, bu faaliyetlerde tercih ettikleri etkinlikleri ve mekanları tespit ederek rekreasyon alanlarının planlama ve tasarımlarına yönelik önerilerde bulunmaktadır.

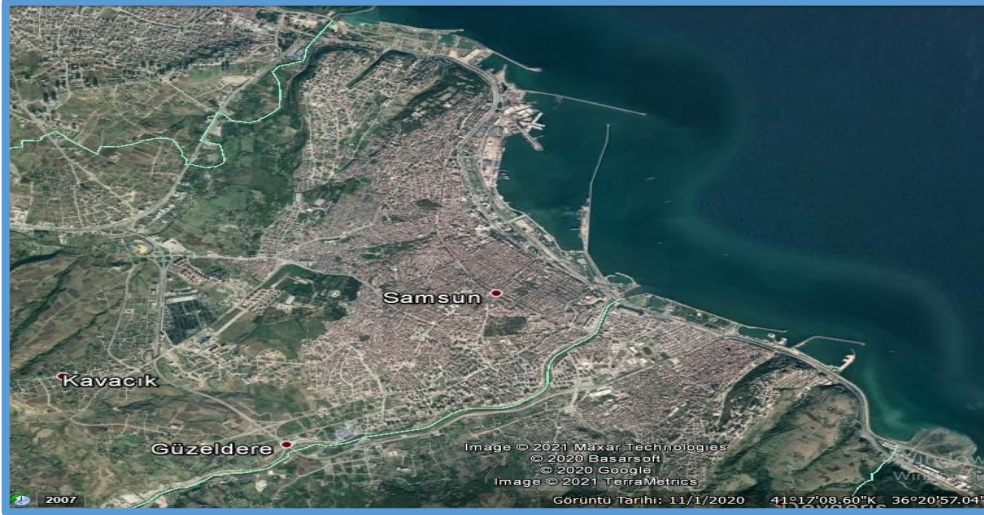
4. İlkadım İlçesinin Rekreasyonel Potansiyeli

İlkadım ilçesi, Samsun ilinin ilk kuruluş yerini de içerisinde barındıran merkez ilçesidir. Bu nedenle yerleşme tarihi olarak uzun bir geçmişe sahiptir. Samsun ilinin nüfusu en fazla ilçesi olmasının (338.614 kişi) yanı sıra şehirleşmenin de yoğun olarak görülmesinden dolayı yapılaşmanın fazla olduğu ilçede (Fotoğraf 1) sahildeki dolgu alanları hariç yeşil alanlar olarak mezarlıkların kalması dikkat çekmektedir (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 1. İlkadım İlçesinin Günay Batı Yönünden Görünümü

Kaynak: URL1

Fotoğraf 2. İlkadım İlçesi Yerleşim Alanındaki Yapılaşmanın Google Earth'tan Görünümü

Kaynak: URL2

İlkadım ilçesi rekreasyon alanları ve çeşitliliği açısından farklı alternatifler barındıran bir ilçedir. Bu çalışmanın konusu kapsamında yer alan birçok açık ve kapalı rekreasyon alanları bulunmaktadır (Tablo 1). İlçede bulunan rekreasyon alanları, içerisinde birden fazla eklenti ve fonksiyon barındırmaktadır. Batı Park Piknik alanı içerisinde halkın piknik yapacağı yeşil alan ve kamelyaların yanı sıra çocuk oyun alanları, bisiklet ve yürüyüş yolları, ufak motorlu yarış arabası pisti, sahil yürüyüş bandı, Amazon Köyü Müzesi, Amazon kadınları Anıtı, spor alanları, açık hava tiyatrosu ve teleferik bulunmaktadır (Fotoğraf 3). Batı Parktan daha önce denizin doldurulması ile elde edilen Doğu Park piknik alanında (Fotoğraf 4) ise yine çocuk oyun alanları, spor tesisleri, Büyükşehir Belediyesine ait tesisler, Samsunspor kulübüne ait tesisler, yürüyüş ve bisiklet yolları ve açık hava tiyatrosu bulunmaktadır. İlçede farklı fonksiyon ve faaliyetlere yönelik bulunan bu rekreasyon

alanlarının içinde 8 adet müze, 3 adet anıt, 1 adet arkeolojik alan, biri cadde AVM şeklinde oluşturulan 4 adete alışveriş merkezi, 4 adet geniş alana sahip piknik ve oyun alanı, 1 adet hayvanat bahçesi bulunmaktadır.

Tablo 1. İlkadım İlçesinde Rekreasyon Alanları

Rekreasyon Alanı	Türü	Açık/Kapalı Alan	Rekreasyon Alanı	Türü	Açık/Kapalı Alan
Doğu Park Piknik Alanı	Piknik ve oyun alanı	Açık Alan	Samsun Kent Müzesi	Müze	Kapalı Alan
Batı Park Piknik Alanı	Anıt, Müze, Piknik ve oyun alanı	Açık Alan	Bandırma Vapuru Müzesi	Anıt, Müze	Kapalı Alan
Bulvar AVM	Alışveriş Merkezi ve Yaşam Alanı	Açık/Kapalı Alan	Gazi Müzesi	Müze	Kapalı Alan
Piazza AVM	Alışveriş Merkezi ve Yaşam Alanı	Kapalı Alan	Şeyh Sadi Tekkesi Kuvay-i Milliye Ruhü Külliyesi	Müze	Kapalı Alan
Çiftlik Cadde AVM	Cadde	Açık Alan	Panorama Samsun Dijital gösterim merkezi	Müze	Kapalı Alan
Amisos Tepesi	Arkeolojik Alan	Açık Alan	Amazon Köyü Müzesi	Müze	Açık/Kapalı Alan
Atatürk Parkı	Anıt, Park, Oyun Alanı	Açık Alan	Samsun Atatürk Evi	Müze	Kapalı Alan
Sevgi Gölü Parkı	Park, Oyun Alanı	Açık Alan	Hayvanat Bahçesi	Hayvanat Bahçesi	Açık Alan
Tütün İskelesi, Sahil yürüyüş yolu ve Yabancılar pazarı	Anıt, AVM	Açık/Kapalı Alan	Gençlik Parkı	Park, Oyun Alanı	Açık Alan

Kaynak: URL3

Fotoğraf 3. Batı Park Piknik Alanında Bulunan Amazon Köyü Müzesi (Alttaki Fotoğraf), Anıtı (Sol üstteki Fotoğraf) ve Teleferik (Sağ Üstteki Fotoğraf)

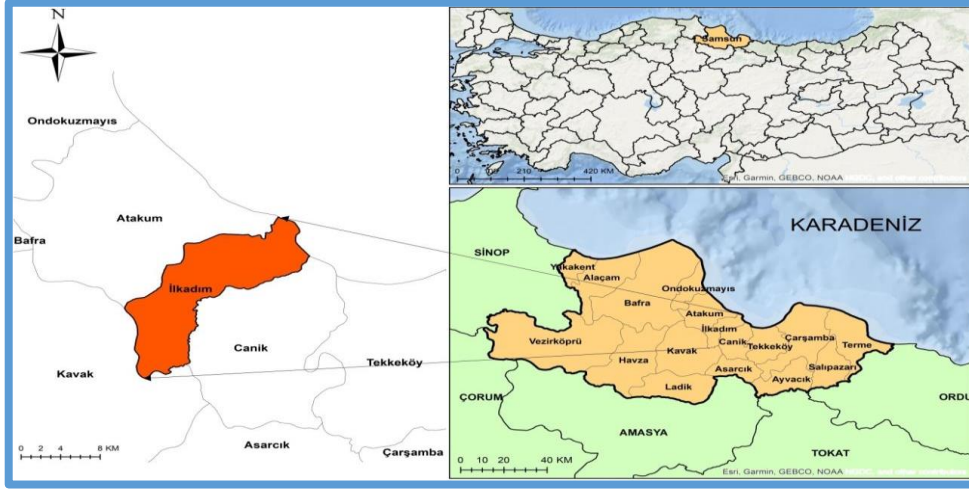
Fotoğraf 4. Doğu Park (1. Fotoğraf) ve Batı Park (2. Fotoğraf) Rekreasyon Alanları

Kaynak: URL3

5. Yöntem

5.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Kent mekânlarının kullanımı, tasarımı, kent sakinlerinin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre tasarlanması, bu mekânların sürdürülebilirliği ve halkın aidiyeti açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle çalışma, İlkadım ilçesindeki kamusal kent mekânlarına yönelik ilçe sakinlerinin algı ve eğilimlerinin belirlenmesi ve bunun doğrultusunda mekânların iyileştirilmesi bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışmada Samsun ili İlkadım ilçesinde (Şekil 1) yaşayan ailelerin rekreasyonel faaliyetleri ile İlkadım ilçesindeki rekreasyon alanlarına yönelik algı ve eğilimlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Yine bu mekânların niceliksel ve niteliksel olarak değerlendirilmesi ile olumsuz yanlarına yönelik çözüm önerilerinin sunulması çalışmanın alt amacını oluşturmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda İlkadım ilçesinde yaşayan ailelerin bölgelerindeki kamusal kent mekânları algılarına yönelik anket çalışması yapılarak ailelerin kent mekânlarını ziyaret yaklaşımları ve tercihleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Şekil 1. İlkadım İlçesi Lokasyon Haritası

Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden olan nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli uygulanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da şu anda devam etmekte olan bir durumu olduğu şekliyle betimleyen bir araştırma biçimi olup, araştırılan konu kendi koşullarında olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır ve herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2016: 77). Bu doğrultuda, Samsun ili İlkadım ilçesinde yaşayan ailelerin şehir içi rekreasyon algısı ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir anket formu hazırlanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce, hazırlanan anket uygulaması için Samsun Üniversitesi Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

5.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma sürecinde araştırmacı tarafından hazırlanan "Samsun İli İlkadım İlçesinde Ailecek Gidilebilecek Kent Mekânları Farkındalık Anketi" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket on dört soru ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyetleri, yaş, eğitim durumu, meslek bilgileri ve sahip oldukları çocuk sayıları gibi değişkenlerin tanımlanması amaçlanmıştır. İkinci bölümde ise katılımcıların İlkadım ilçesindeki kent mekânlarına karşı ilgi ve eğilimlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu soruların sekiz tanesini ilgi ve eğilimi belirlemeye yönelik alternatif cevaplı

yönlendirmeli sorular oluştururken, son soru ise katılımcıların görüş ve önerilerini belirttikleri açık uçlu soru şeklinde katılımcılara yöneltilmiştir.

Araştırmanın amacına uygun olarak sadece betimsel analizler (frekans ve yüzde) gerçekleştirileceği için geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilen bir ölçek değil, araştırmacı tarafından hazırlanan bir anket veri toplama aracı olarak tercih edilmiştir. Anket soruları hazırlanırken konu ile ilgili literatür taraması yapılarak (Yılmaz vd., 2003; Sağlık, 2014; Yüksel ve Yeşil, 2017; Karaşah, 2017; Demircan vd., 2018; Eren ve Koçyiğit, 2020) madde havuzu oluşturulmuştur. Araştırmanın amacına ve çalışma grubuna uygun olarak bu havuzdan uygun sorular seçilmiştir. Hazırlanan soruların araştırmanın amacına uygunluğunu teyit edebilmek için 3 farklı alan uzmanından görüş alınmıştır. Ayrıca dilbilgisi kurallarına uygunluğunu belirleyebilmek için Türk Dili ve Edebiyatı uzmanından görüş alınmıştır. Son olarak anket sorularının araştırma grubu açısından anlaşılır olup olmadığını belirleyebilmek için farklı demografik özelliklere sahip 10 kişi ile bir ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Geri bildirimler doğrultusunda ankete son hali verilmiş ve uygulama aşamasına geçilmiştir.

5.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın evrenini (n) Samsun ili İlkadım ilçesinde yaşayan aileler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise (n) uygun/kazara örnekleme yöntemi ile belirlenen ve aileyi temsil eden 259 evli birey oluşturmaktadır. Uygun/kazara örnekleme, zaman, işgücü ve para kaybını önlemeyi hedefleyen bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2012: 92). Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde ise farklı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bazı araştırmacılar soru sayısının dört katı (MacCallum vd., 2001), bazıları on katı olması gerektiğini (Nunnally, 1978) belirtmektedir. Bazı araştırmacılar (Comrey ve Lee, 1992; Tabachnick ve Fidel, 1996; De Vellis, 2014) ise 300 kişinin yeterli olduğunu ileri sürmektedir. Literatürdeki tavsiyeler ışığında bu çalışma kapsamında 259 kişiye ulaşılabileceği ile ankete yer alan soru sayısının (14 soru) 10 katından fazla kişiye ulaşıldığından dolayı örneklem sayısının yeterli olduğu düşünülmektedir.

Gönüllülük esasına dayalı olarak katılım sağlanan ankette, form yönergesinde kişisel verilerin gizliliğinin sağlanacağı ve tamamen gönüllülük esasına göre katılım sağlanacağı beyan edilmiştir. Veri toplama işlemi elektronik ortamda gerçekleştirilmiştir. Pandemi süreci içerisinde bulunulması ve zaman ve maliyet açısından daha uygun olması nedeniyle veri toplama elektronik ortam tercih edilmiştir. Anket uygulaması katılımcılara 2021 yılının Ocak ve Şubat ayları içerisinde elektronik ortamda ve sosyal medya üzerinden link gönderilerek ulaştırılmıştır. Anket uygulaması için belirlenen süre içerisinde ankete 259 kişi katılım sağlamıştır.

5.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen verilere yönelik betimsel istatistikler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların İlkadım ilçesindeki kent mekânlarına yönelik algı ve eğilimlerinin ortaya çıkarıldığı analiz sonucunda ailecek ev dışına çıkma sıklıkları ve tercih ettikleri ilçeler ile gittikleri mekânlar tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ailelerin kent mekânları algı ve eğilimleri yorumlanarak İlkadım ilçesindeki kent mekânlarının tercih edilebilirliği ve bu tercihi karşılayabilme özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

6. Bulgular

6.1. Demografik Bulgular

Ankete katılanların % 57,3'ünü erkekler, % 42,7'sini kadınlar oluşturmaktadır. Demografik açıdan incelendiğinde katılımcıların % 24,1'i 18-25 yaş aralığını, % 9,2'si 26-30 yaş aralığını, % 10,8'i 31-35 yaş aralığını, % 16,9'u 36-40 yaş aralığını, % 36,1'i 41-55 yaş aralığını, % 2,8'i 56-60 yaş aralığını ve % 24,1'i ise 60 yaş ve üzerini oluşturmaktadır. Ankete katılanların eğitim durumları incelendiğinde ise; % 1,2'sinin ortaokul, % 19'unun lise, % 10,9'unun ön lisans, % 54'ünün lisans ve % 14,9'unun ise lisansüstü mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Demografik Özellikler

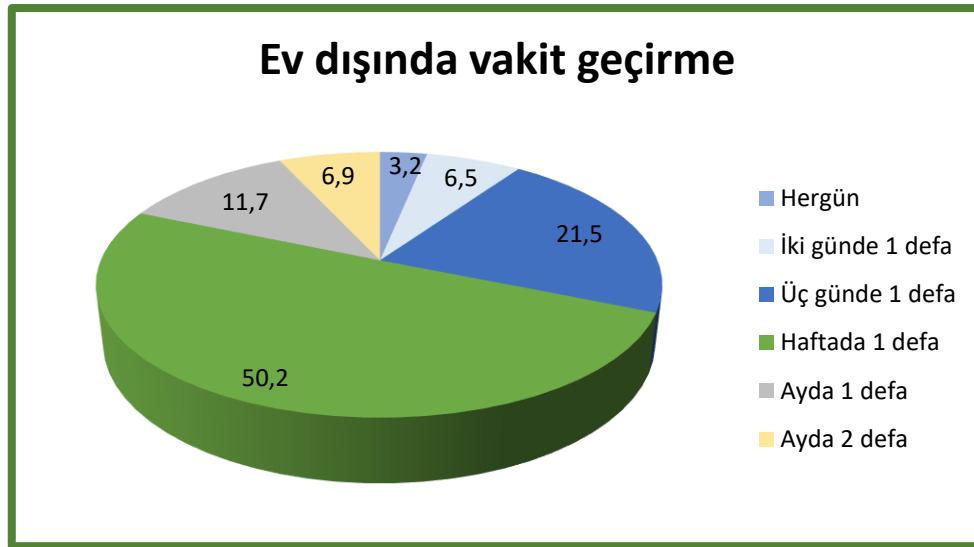
Cinsiyet	Erkek		Kadın				
	42.7	57.3					
Yaş	18-25	26-30	31-35	36-40	41-55	56-60	60 ve üzeri
	24.1	9.2	10.8	16.9	36.1	2.8	24.1

Eğitim	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans	Lisansüstü
	-	1.2	19	10.9	54	14.9
Çocuk sayısı	-	1	2	3	4	5 ve üzeri
	34.4	14.2	40.5	9.3	0.8	0.8

Ankete katılanların sahip oldukları çocuk sayıları incelendiğinde yarıya yakın katılımcının (% 40,5) 2 çocuğa sahip oldukları görülmektedir. % 14,2'sinin 1 çocuğu, % 9,3'ünün 3 çocuğu bulunmaktadır. % 0,8'inin 4 çocuk sahibi ve yine % 0,8'inin de 5 ve üzeri çocuk sahibi oldukları görülmektedir. % 34,4'ünün ise çocuk sahibi olmadığı görülmektedir.

6.2. Anket Verilerinin Değerlendirilmesi

Katılımcılara sorulan ilk olarak "Ailece mesai sonrasında veya hafta sonlarında hangi sıklıkla ev dışında vakit geçirirsiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Verilen yanıtlara göre mesai sonrasında veya hafta sonlarında katılımcıların yarısından fazlası (% 50,2), haftada bir defa ev dışında vakit geçirdiklerini belirtmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların % 6,5'i iki günde bir, % 21,5'i ise üç günde bir defa ev dışında vakit geçirdiklerini beyan etmektedir (Grafik 1). Bu durum İlkadım'da yaşayan ailelerin ev dışında sıklıkla vakit geçirdiklerini ortaya çıkarmaktadır. Ailelerin bu sıklıkla ev dışında vakit geçirmeleri sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda şehirde hareketli bir yaşam modelinin de varlığını işaret edebilmektedir. İlçe sakinlerinin ev dışındaki vakit geçirme potansiyellerinin fazlalığı, ilçedeki mekânların ziyaret edilme potansiyelini de ortaya koymaktadır. Kalabalık nüfuslu bir ilçe olması ve sakinlerinin ev dışında vakit geçirme sıklığının fazla olmasının bir sonucu olarak ilçede rekreasyon alanlarının da ihtiyacı karşılama bakımından hem nicelik hem de niteliksel anlamda belirli bir seviyede olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Grafik 1. Evde Dışında Vakit Geçirme Sıklıkları

İlkadım, Samsun şehrinin en merkezi ilçesi olmasından dolayı sınırları içerisinde farklı alternatifli kent mekânları barındırmaktadır. Nüfusun bu ilçede yoğunlaşması, merkezi iş alanları ile büyük bulvar ve caddelerin varlığı, kurum il müdürlüklerinin çoğunluğunun ilçe sınırları içerisinde yer almasından dolayı çeşitli sosyal, sportif ve kültürel içerikli mekânların İlkadım'da yer almasından dolayı ilçede birçok farklı fonksiyona sahip kentsel mekân bulunmaktadır. Aynı zamanda Karadeniz kıyısında denize sıfır konumda olmasından dolayı da yaklaşık 8,5 km uzunluğunda bir sahil şeridine sahiptir. Bu özellikleri ile İlkadım, sahip olduğu nüfusa ve komşu ilçe sakinlerine farklı fonksiyonlarla sunacağı birçok mekân potansiyeline sahiptir.

Alışveriş merkezleri açısından İlkadım önemli konumda yer almaktadır. Samsun şehrinin en büyük alışveriş merkezi olup Doğu park sahilinin gerisinde yer alan Piazza AVM (Fotoğraf 5) ile şehrin göbeğinde bulunan Cumhuriyet Meydanı'nın bitişiğindeki eski tekel binalarının aslını korumak suretiyle restoran edilmesiyle ortaya çıkarılan Bulvar AVM (Fotoğraf 6, Fotoğraf 7) ilçedeki en önemli kapalı alışveriş merkezleri konumundadır. Özellikle 34 bin m² alan üzerine kurulu olan Piazza AVM sadece ilçe sakinlerine değil, Samsun'a ve Karadeniz Bölgesi'ne hitap eden bir çekim merkezidir. Şehrin göbeğinde yer alan Bulvar AVM ise, hem merkezi iş alanlarının ortasında yer alması hem de tüm ulaşım çeşitlerinin bağlantı noktasında yer alması nedeniyle rekreasyonel anlamda önemli bir çekim alanı halindedir. Her iki alışveriş merkezinin

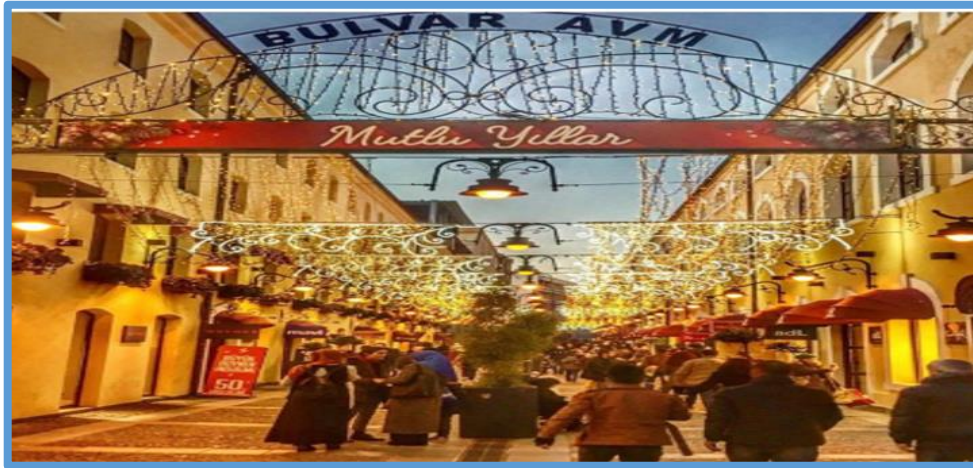
bünyesinde birçok farklı mutfak ve lezzetlere ait restoran seçeneği bulunmaktadır. Bu seçeneklerin varlığı da vatandaşların yeme içme ihtiyacı ve tercihlerinin bu yöne doğru kaymasına sebep olmaktadır. Bu açıdan da alışveriş merkezleri, vatandaşın ilgi ve eğilimleri doğrultusunda önemli bir çekim merkezi konumundadır. Ayrıca özellikle Piazza AVM'nin bünyesinde bulundurduğu eğlence sektörüne ve kültürel etkinliklere yönelik hizmetler de yine vatandaşların bu alışveriş merkezini tercih etmelerine sebep olmaktadır.

Fotoğraf 5. Piazza AVM'den Bir Görünüş

Fotoğraf 6. Bulvar AVM (Panoramik Görünüm)

Fotoğraf 7. Bulvar AVM İçerisinde Bir Görünüm

İlçe yaklaşık olarak 8,5 km uzunluğunda bir sahil şeridine sahip olduğundan dolayı, en önemli rekreasyon alanlarından birini de bu sahil alanları ile içinde barındırdığı piknik alanları oluşturmaktadır (Fotoğraf 8). Özellikle Canik ilçesi ile İlkadım ilçesi sınırlarında yer alan ve denizin doldurulması ile elde edilen Doğu Park ile yine Baruthane Mevkiinde denizin doldurulması ile elde edilen Batı Park, ilçenin açık alan ve piknik alanı ihtiyacına karşılık vermeye çalışmaktadır. Ancak bu iki alanın haricinde ilçe merkezinde başka bir rekreasyonel açık alan bulunmamaktadır.

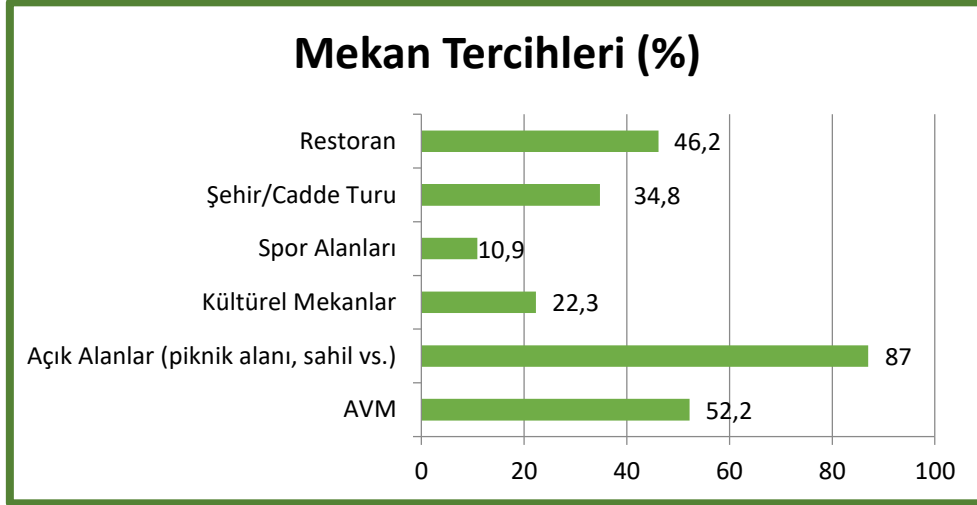

Fotoğraf 8. İlkadım İlçesi Sahil Rekreasyon Alanı

Kaynak: URL4

İlkadım, tarihi ve kültürel mekânların da yoğunlaştığı bir ilçe olarak dikkati çekmektedir. İlçede Arkeoloji-Etnografya Müzesi, Samsun Gazi Müzesi, Samsun Kent Müzesi, Samsun Panorama Müzesi, Samsun Amazon Köyü Müzesi, Sadi Tekkesi Kuvay-i Milliye Müzesi ve hemen Canik ilçesi sınırında olup Doğu Park başlangıcında olan Bandırma Vapuru Müzesi bulunmaktadır. Bu mekânlar aynı zamanda şehir ve bölge halkına da hizmet vermektedirler. Ayrıca ilçe sınırları içerisinde birçok taşınmaz kültür varlığı (Amisos II. ve III. derece arkeolojik sit alanı, Öksürük Tepe I. ve II. derece Arkeolojik sit alanı, Baruthane Tümülüsleri I. derece Arkeolojik Sit Alanı), dini ve kültürel yapı (Büyük Camii, Yalı Camii, Pazar Camii, Kale Kuyumcular Camii, İsa Baba Camii ve Türbesi, Şeyh Seyyid Kutbiddin Camii ve Türbesi, Kılıçdede Camii ve Türbesi), anıtlar (Atatürk Anıtı ve İlkadım Anıtı) ile çeşitli sivil mimari örnekler (Taşhan, Bedesten, Eski Belediye Binası gibi) bulunmaktadır.

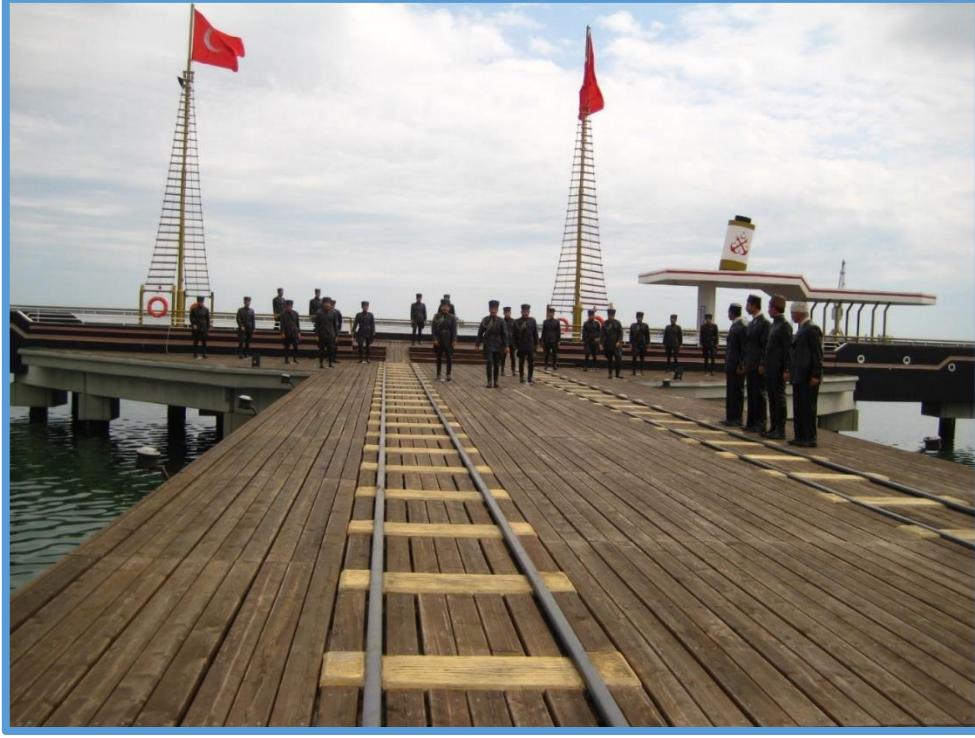
Katılımcılara “Ailece mesai sonrasında veya hafta sonlarında hangi mekânlara gitmeyi tercih edersiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların ailecek mesai sonrasında ve hafta sonlarında gitmeyi tercih ettikleri mekânlar (Grafik 2) incelendiğinde en fazla açık alanları (piknik alanı, sahil gibi) tercih ettikleri görülmektedir.

Grafik 2. Ailece Gitmek İçin Tercih Edilen Mekânlar

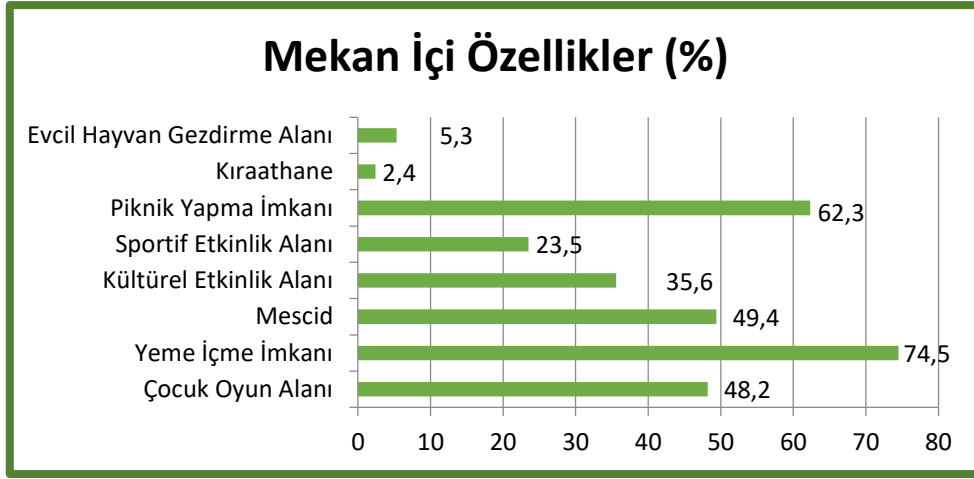
Katılımcıların büyük bir kısmı (% 87) açık alanlarda gezmeyi ve piknik yapmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Anketin Covid19 pandemi sürecinde yapılmış olması da dikkate alındığında açık alan ziyaretlerinin tercih edilmesinin çok yüksek oranda çıkması dikkati çekmektedir. Yine de pandemi süreci olmasa da bu tercihin diğer mekân tercihlerine göre daha yüksek çıkacağı düşünülmektedir. Zira İlkadım ilçesinin yoğun yapılaşma ve nüfusa sahip olması, insanları bu yoğun betonlaşma ve kalabalıktan uzaklaşarak açık alana yönlendirmektedir. Katılımcılar aynı anda birden fazla seçeneği işaretleme özgürlüğüne sahip oldukları bu soruya yönelik olarak en fazla açık alan tercihinde bulduklarını, ardından AVM ziyaretleri gerçekleştirdiklerini, onun ardından da restoran tercih ettiklerini belirtmektedir. AVM'lerin içerisinde farklı lezzetlere ait restoranların bulunduğu düşünüldüğünde AVM ziyaretlerinin oransal olarak daha fazla bir değere sahip olduğu düşünülmektedir. İlçedeki kültürel mekânların fazlalığına karşı bu mekânları ziyaret etmeyi tercih edenlerin ters orantı gösterdikleri dikkati çekmektedir. Katılımcıların % 22,3'ü sadece kültürel mekânları ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bu veriler, ilçedeki kültürel mekânlara halk tarafından gerekli ilginin gösterilmediğini ortaya koymaktadır.

Dikkat çekici sonuçlardan biri de spor alanlarının oldukça az tercih edilmesidir. Katılımcıların sadece % 10,9'u spor alanlarını tercih ettiklerini beyan etmişlerdir. Oysa hem İlkadım ilçesi hem de Samsun il genelinde spor tesisleri açısından oldukça zengin bir altyapı bulunmaktadır. Özellikle 2017 yılında Samsun'da gerçekleştirilen 23. Deaflympics Samsun Olimpiyat Oyunları hazırlık sürecinde il genelinde birçok spor dalına yönelik spor tesisi ve alanları inşa edilmiştir. Her spor dalına yönelik tesise sahip olmasına rağmen halkın spor alanlarını tercih etmemeleri dikkati çekmektedir. Yine dikkat çekici olan tercihlerden biri de cadde ve sokak ziyaretleridir. İlkadım ilçesinde bulunan ve tarihi ve sosyal açıdan önemli bir geçmişe sahip olan İstiklal Caddesi (halk arasındaki adı Çiftlik Caddesi), Mecidiye Caddesi ve Fatih Sultan Mehmet Caddesi ilçe ve şehrin en kalabalık caddeleridir. Cadde AVM görünümü yansıtan bu caddeler, hem restoranları hem de alışveriş yapma imkânları ile halkın gezmek için rağbet ettiği mekânlardır. Anket verilerindeki % 34,8 oranındaki cadde ve sokak tercihi de bu tercihi kanıtlamaktadır.

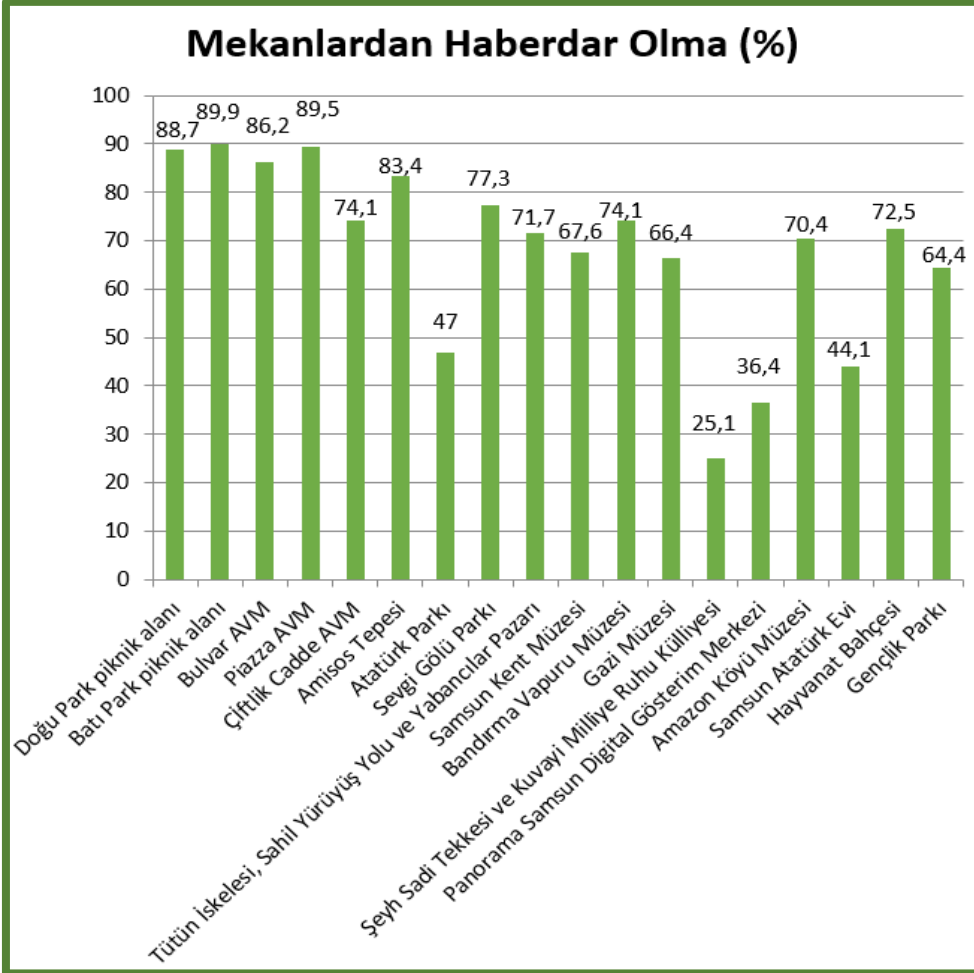
Fotoğraf 9. Tütün İskelesi ve Kurtuluş Anıtı

Aileler, gitmek istedikleri mekânlarda birtakım özellikler aramaktadır. "Ailece gitmek istediğiniz mekânlar içerisinde hangi özellikleri ararsınız?" sorusu ile katılımcıların tercih ettikleri mekânların özellikleri ortaya çıkmaktadır. Özellikle tek bir mekâna gidince her türlü ihtiyaçlarına yönelik hizmeti bulmaları, onları bu mekânlara yönlendirmektedir. Özellikle küçük çocuğu olan aileler çocuk oyun alanlarının olduğu mekânları tercih etmektedirler. Yine öncelikli olarak gitmeyi tercih ettikleri alanların içerisinde yeme içme imkânlarının bulunması da bu yöne doğru eğilimi artırmaktadır. Bunların haricinde kültürel etkinlik alanı, mescit, spor alanı, piknik yapma imkânı ve son yıllarda oldukça fazlaşan evcil hayvan sahibi olmanın getirmiş olduğu evcil hayvan oyun ve gezdirme alanı da insanların gidecekleri mekânlarda bulmak istedikleri hizmetler olarak sıralanmaktadır (Grafik 3). Ankete katılan katılımcıların gitmek istedikleri mekânlarda en fazla istedikleri özellik, yeme içme imkânlarına sahip olmasıdır. Piknik alanı olması, mescit bulundurma ve çocuk oyun alanına sahip olma da mekânların tercih edilebilirliğini artırmakta ve gitmek istenilen mekân olarak karşımıza çıkmaktadır. Halkın şehir içi rekreasyon alanı talepleri içerisinde en fazla talep ettikleri alanın piknik alanı ve çocuk oyun alanı olduğu, şehir ile ilgili yapılan önceki bir anket çalışmasında da ortaya çıkarılmıştır (Alkan vd., 2016: 122). İnsanlar şehir hayatının yoğun ve stresli yaşamından uzaklaşarak hafta sonları dahi olsa aileleriyle birlikte hem yemek yeme, hem çocuklarını eğlendirme, hem kültürel ve sportif etkinliklere katılma, hem evcil hayvanlarını gezdirme hem de inançlarını yaşayabilme imkânlarına sahip olan mekânları tercih etmektedirler. Bu tercih, insanların mesai sonrasında ve hafta sonlarında zamanlarını her türlü ihtiyaçlarını karşılayabilecek özelliklere sahip olan mekânlar istediklerini ortaya çıkarmaktadır. Ancak insanların açık alan ziyaret tercihlerinin yüksek oranda olması, bu hizmetlerin kapalı mekânlardan ziyade açık mekânlar içerisinde yer alması ve kümelenmesi gerektiğini de ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 3. Katılımcıların Mekân İçerisinde Aradığı Özellikler

“İlkadım ilçesinde yer alan ailece gidebileceğiniz mekânların hangilerinden haberdarsınız?” sorusuna karşılık katılımcıların İlkadım ilçesinde aileleri ile birlikte gidebilecekleri mekânların hangilerinden haberdar oldukları incelendiğinde, bu mekânların hemen hepsinden yüksek oranda haberdar oldukları görülmektedir (Grafik 4).

Grafik 4. Katılımcıların İlkadım İlçesindeki Mekânlardan Haberdar Olma Durumu

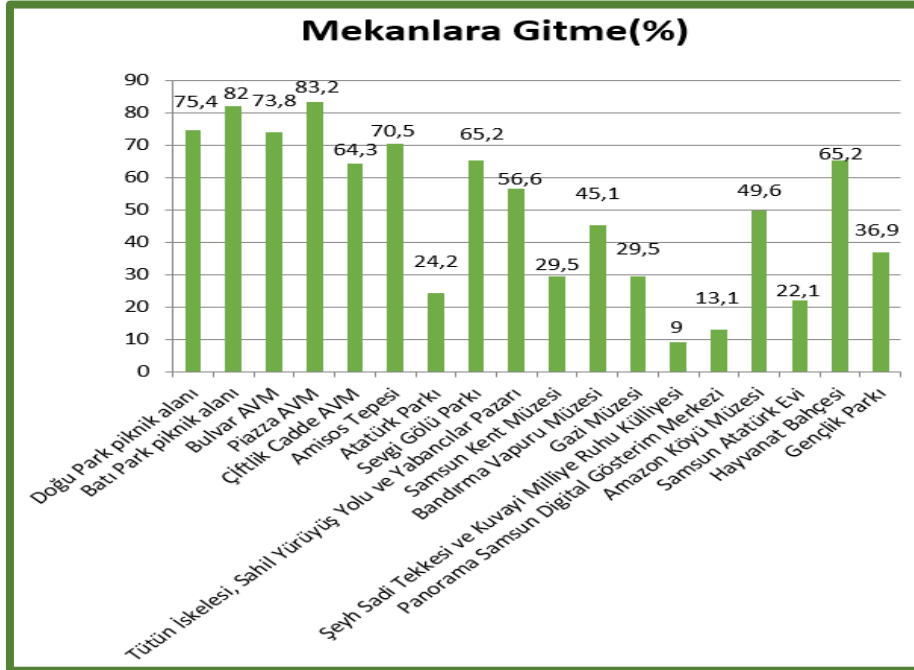
Katılımcıların en yüksek oranda haberdar oldukları mekânların ilçedeki açık alanlar ile AVM'ler olması dikkati çekmektedir. Buna karşılık kültürel mekânlardan haberdar olma durumları ise düşük oranda ortaya çıkmaktadır. Önceki sorunlardan alınan cevaplara göre açık alan ve AVM tercihlerinin fazlalığı ile yine bu mekânlardan haberdar olma yüzdelerinin fazlalığı birbiri ile örtüşmektedir. İnsanlar, haberdar oldukları yerleri sıklıkla ziyaret etmek için tercih etmektedirler. Yine haberdar

olmadıkları kültürel mekânların ziyaret için tercih edilme oranları ile uyuşma gösterdiği de görülmektedir. Ancak insanların mekân içi aradığı özelliklerde nispeten yüksek oranda istedikleri kültürel alanların varlığına karşın bu soruda ilçedeki kültürel mekânlardan haberdar olma durumlarının düşük olması dikkati çekmektedir. Bu durum kültürel mekânların tanıtımlarının yeterince yapılmadığını da ortaya koymaktadır.

Fotoğraf 10. Hayvanat Bahçesi

“İlkadım ilçesinde yer alan mekânlardan hangilerine ailece (çocuklarınız ile birlikte) gittiniz?” sorusuna karşılık verilen yanıtlara göre katılımcıların Grafik 5’te verilen mekânlara yaptıkları ziyaretler incelendiğinde ise, haberdar oldukları mekânları yüksek oranda ziyaret ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Grafik 5. Katılımcıların İlkadım İlçesindeki Mekânlara Gitme Durumu

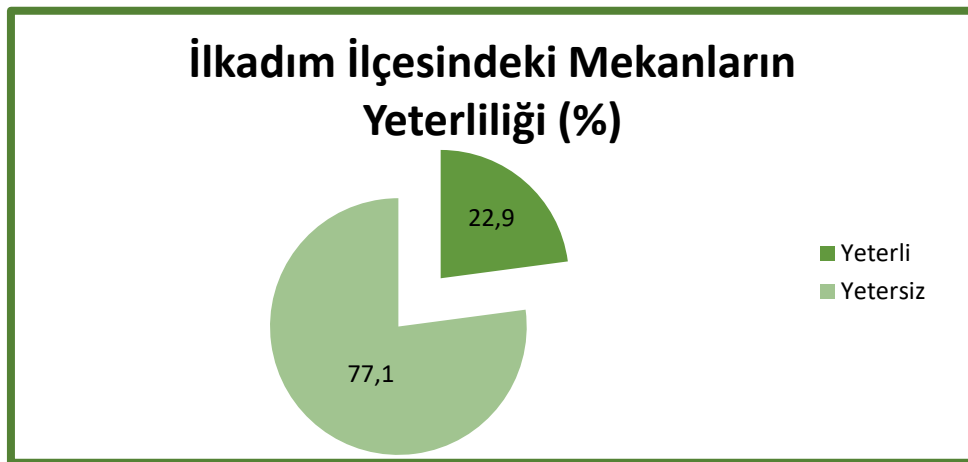
Anket verileri belirtilen mekânların tamamına ziyarette bulunduğu ortaya koymaktadır. Ancak tüm mekânlarda, mekânlardan haberdar olma oranlarına göre bu mekânlara ziyaret etme oranlarında düşme görülmektedir. En yüksek oranda ziyaret edilen mekânlara Doğu Park, Batı Park, Piazza AVM ve Bulvar AVM'dir. Bu mekânlara Samsun il geneline de hitap etmektedir. Yaz ve bahar aylarında Doğu Park ve Batı Parkta; kış aylarında ve soğuk havalarda ise Piazza AVM'de yer bulunamayacak kadar kalabalık ortam oluşmaktadır. Anket sonuçlarına göre özellikle kültürel mekânların gidilme

oranındaki düşüklük dikkati çekmektedir. Örneğin simülasyon teknolojisi ile milli mücadele dönemini anlatan Kuvâ-yı Milliye Ruhu Müzesinin çok düşük bir oranda (% 9) ziyaret edilmesi, milli bilinç ve birlikteliğin özellikle genç nesle kazandırılması konusunda bir eksiklik olarak düşünülmektedir. Bunun yanı sıra genel olarak müzelerin de ziyaret edilme oranlarının düşük olması kültürel faaliyetlerinin yetersiz olduğunu da işaret etmektedir.

Fotograf 11. Bandırma Vapuru Müzesi ve Anıtı

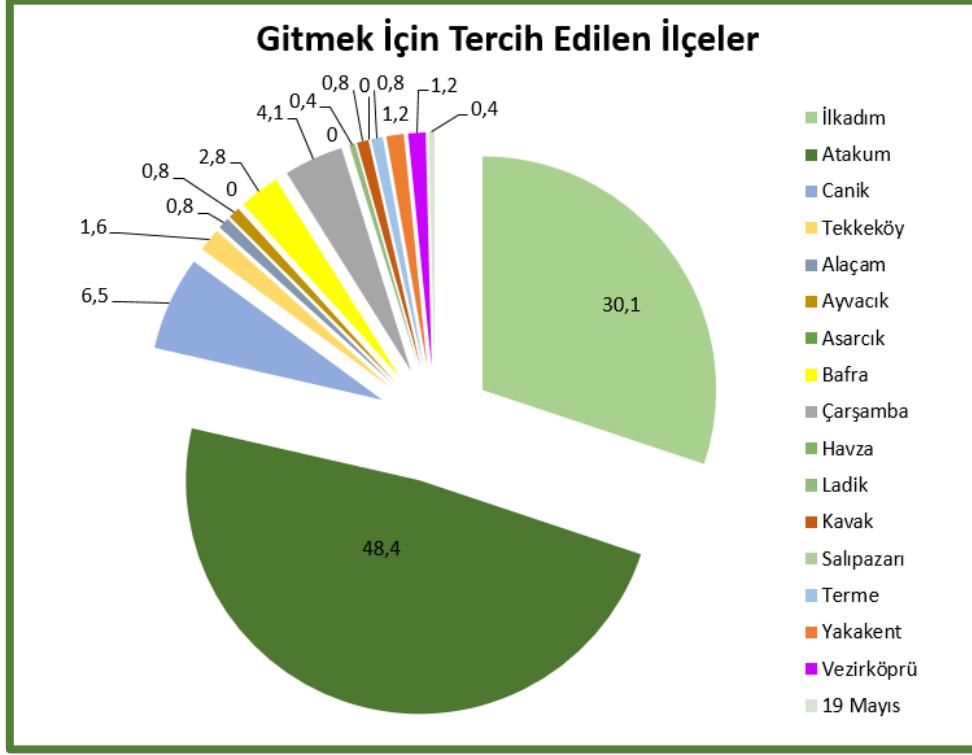
“İlkadım ilçesinde ailece (çocuklar ile birlikte) gidebileceğiniz mekânların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soru karşısında katılımcıların büyük oranda yeterli olmadığı görüşünü beyan ettikleri görülmektedir (Grafik 6). Doğu Park ve Batı Park gibi iki büyük açık alanın varlığı ve Piazza AVM ve Bulvar AVM gibi alışveriş merkezlerinin varlığının yanı sıra diğer kent içi mekânlar, ilçede yeterli görülmemektedir. Bu görüşün dayanağı da aslında yoğun olarak kullanıldığı dönemlerde bu mekânların aşırı kalabalık olması ve zaman zaman oturacak veya yemek yiyecek yer bulunmaması olarak düşünülmektedir.

Grafik 6. Katılımcılara Göre İlkadım İlçesindeki Mekânların Yeterliliği.

“Ailece gitmek için daha çok hangi ilçeyi tercih ediyorsunuz?” sorusuna katılımcılar, ailece gitmeyi tercih ettikleri ilçe olarak % 48,4 oranında Atakum ilçesini belirtmektedir (Grafik 7). Atakum ilçesinde kültürel ve tarihi mekânların fazla olmaması ve ilçe merkezinde piknik yapılacak alanların da bulunmamasına rağmen bu ilçenin tercih edilmesi, Atakum ilçesindeki yaklaşık 12 km’yi bulan kumsala bağlanmaktadır. Her ne kadar sahil gerisinde bulunan işletmeler, genel olarak aileye ve yukarıda bahsedilen mekân özelliklerine uygun vasıflar taşıyorsa da denizin ve kumsalın varlığı katılımcıların bu ilçeye

yönelmeye sebep olmaktadır. Katılımcıların % 30,1'lik bir bölümünün de kendi ilçelerini tercih ettikleri görülmektedir. İlkadım ilçesinin doğudaki komşusu olan Canik ilçesinin tercih edilme oranı da % 6,5 olarak ortaya çıkmaktadır. Doğu Parkın Canik ve İlkadım ilçelerinin sınırları içerisinde yer almasının bu oranın ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Samsun'un diğer ilçelerinin tercih edilme oranları ise oldukça düşüktür. Özellikle doğal ve kültürel çekicilikleri açısından oldukça yüksek potansiyele sahip olan ilçeleri olmasına rağmen (Çarşamba, Ayvacık, Bafra, Vezirköprü, Yakakent gibi), bu ilçelerin tercih edilmemesi de kültür ve turizm açısından olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Asarcık, Havza ve Salıpazarı ilçelerinin hiç tercih edilmemesi de dikkat çeken bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Grafik 7. Katılımcıların Gitmek İçin Tercih Ettikleri İlçeler

Katılımcıların, ankette kendilerine sunulan görüş ve öneriler kısmındaki beyanlarına göre aşağıda İlkadım'daki mekânlara yönelik algı ve eğilimleri hakkındaki görüşleri sıralanmaktadır.

- Çocuklar için gezilecek yerlerin artırılması
- Çocukları çekebilecek aktivitelerin oluşturulması
- Mekanların hijyen açısından daha temiz olması
- Çocuk alanları, yeşil alanlar ve toprak alanların artırılması
- Piknik alanlarının sayısının artırılması
- İlçe merkezine yaşam merkezi kurulması
- Açık alanlarda (Doğu Park ve Batı Park) restoranların olması
- İlçe merkezindeki okullar bölgesinin (56'lar bölgesi) millet bahçesine dönüştürülmesi
- Türk İslam kültürüne uygun sosyal ve eğlence yerlerinin açılması
- Açık alanların artırılması
- Çocuk parklarının güvenliğinin sağlanması
- Sahra Sıhhiye bölgesinin kent ormanına dönüştürülmesi
- Mahallelere çocuk park ve oyun alanları yapılması

Katılımcılar, kendi ilçelerinde şehir içi rekreasyon alanlarına yönelik olarak bir takım görüş ve öneriler sunmaktadır. Bu görüş ve öneriler özellikle çocuklara yönelik alan ve aktivitelerin artırılması, sağlık ve temizlik bakımından güvenilir olması, açık alanlarda yapılacak mekân ve imkânların artırılması ve oyun park ve bahçelerinin artırılması şeklinde ana başlıklar altında toplanmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Kent mekânları, kentin tarihini, kültürünü ve ruhunu ortaya koyan kimliğidir. Kentin tüm dinamiklerinin içerisinde yaşatıldığı ve yansıtıldığı alanlardır. Yabancı ziyaretçilerine olduğu kadar kendi sakinlerine de bu algıyı ve ruhu yaşatmaktadır. Bu nedenle kentin birlikteliği, kentli olabilme ve kenti sahiplenme gibi olguların ortaya çıkmasında büyük rol oynamaktadır. Aynı zamanda aile bireylerinin hoşça vakit geçirerek birlikteliklerini kuvvetlendirmede ev dışı alan olarak kent mekânları önemli rol oynamaktadır. Buna karşılık özellikle kent merkezlerindeki sık yapılaşma, kentlerde kalabalıklaşmaya, trafik sorunu, hava, gürültü ve görüntü kirliliği gibi çevre sorunlarına sebep olmaktadır. Bu durum kent sakinlerinin rekreasyon ihtiyacını artırmakta ve özellikle ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik açık alan gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışmada, İlkadım ilçesinde yaşayan halkın kendi ilçelerinde aile bireyleri ile birlikte gidebilecekleri mekânlara yönelik algı ve eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. 259 katılımcı üzerinde yapılan anket uygulaması sonucunda bu algı ve eğilimler aranarak ilçedeki kent mekânlarının ilçe sakinlerine hitap edip etmedikleri, ilçe sakinlerinin bu konudaki görüş ve önerileri ortaya çıkarılmıştır. Yapılan anket uygulaması sonucunda İlkadım ilçesindeki kamusal kent mekânlarının aile bireylerinin ortaklaşa kullanabilecekleri nicelik ve nitelikte olup olmadıkları tespit edilmiştir. Anket uygulamasından çıkan en dikkat çekici sonuç, ilçedeki ailece gidilebilecek kent mekânlarının katılımcılar tarafından yetersiz görülmesidir. Kent mekânlarının halk tarafından yetersiz ve işlevsel açıdan ise beklentilerinin uzağında kalması ile mevcut mekânların tanınırlığının düşük seviyede olması; farklı şehirlerde yapılan benzer araştırmaların sonuçları ile de örtüşmektedir (Yüksel ve Yeşil, 2017; Demircan vd., 2018; Yılmaz vd., 2003; Karaşah, 2017).

Katılımcıların yaklaşık olarak dörtte üçü mekânları yetersiz olduğu görüşünde birleşmektedir. İlçedeki mekânların sayıca fazla olmasına rağmen katılımcılar tarafından yetersiz görülmesi, işlevsel olarak hepsinin tüm beklentilerini karşılayamamasından dolayı olduğu düşünülmektedir. Zira ilçedeki mekânlardan haberdar olmalarına rağmen bu mekânları ziyaret etme oranlarındaki ciddi düşüş, bu düşüncüyü doğrulamaktadır. Ayrıca tercih ettikleri ilçe olarak kendi ilçeleri değil de Atakum ilçesinin ilk sırada yer alması da kendi ilçelerinde beklentilerine karşılık bulamadıklarını da ortaya koymaktadır. Atakum ilçesini tercih etmelerindeki en büyük etken ise yaklaşık 12 km'lik kumsalı ile uzun sahil şeridinin varlığı olarak düşünülmektedir.

Katılımcıların oldukça yüksek sıklıkla ev dışında vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Ev dışındaki vakitlerini genel olarak açık alanlarda ve AVM'ler geçirmektedirler. İstek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda tüm ihtiyaçlarını karşılayabildikleri AVM'ler, ev dışında vakit geçirdikleri önemli kent mekânları olarak dikkat çekmektedir. Ancak katılımcıların aslında açık alanları tercih ettikleri de görülmektedir. Bu durumda açık alanlarda tüm istek ve ihtiyaçlarına karşılık bulamadıklarından dolayı AVM'lere yöneldikleri de düşünülmektedir. İlçede oldukça fazla miktarda bulunan kültürel ve tarihi mekânların tanınırlığı ve ziyaret edilirliliğinin düşük olduğu görülmektedir. Ziyaret edilirliliğinin tanınmasına göre daha düşük oranda kalması ise kültür ve turizm açısından önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Bir kentin en önemli kimliği olan bu tür mekânların ilçe halkı tarafından ziyaret edilmemesi ve hatta yeterince tanınmaması önemli bir eksikliktir.

Aşağıda Samsun ili İlkadım ilçesinde rekreasyon alanlarına yönelik halkın ilgi düzeylerinin ve beklentilerinin ortaya çıkarılması neticesinde yapılacak çalışmalara ve alınacak önlemlere yönelik olarak bir takım öneriler ileri sürülmüştür.

- İlçe sakinleri tarafından aile bireyleri ile birlikte gidilebilecek mekânların azlığı ve var olanların da eksikliklerinin olması kent planlaması açısından önemli bir veri olarak düşünülmektedir. Bu bağlamda ilçedeki nüfus yoğunluğuna göre bu tür mekânların dağılışı planlanmalı ve mahalle büyüklüklerine göre bu mekânların sayısı artırılmalıdır.
- Aileye yönelik olması bakımından bu mekânların temizlik ve güvenliği yerel yöneticiler tarafından sağlanmalı, halkın huzurlu bir şekilde kullanımına sunulmalıdır.
- Her mahalleye olmasa da birkaç mahalleye hitap edecek şekilde bölgesel bazı açık alanların yapılması, mevcuttaki Doğu Park ve Batı Parkın üzerindeki talep baskısını azaltacak ve bu alanlardaki yoğunluğu da seyreletecektir.
- Açık alanların sadece alan olarak kalmayıp halkın istek ve ihtiyaçlarına yönelik fonksiyonlara büründürülmesi gerekmektedir. Bu mekânlarda yapılacak fonksiyonel düzenleme ve eklemeler sayesinde AVM'lere yönelen insanlar, yeniden doğaya yönelecek ve doğa ile iç içe olma fırsatı yakalayacaklardır. Yoğun yapılaşmanın arasında açık kamusal alanların varlığı, kent yaşamının sürdürülebilirliğine de katkı sağlayacaktır. Böylece AVM'lerdeki baskı da azalmış olacaktır.
- İlçede bulunan spor alanlarının ilçe halkı tarafından daha fazla kullanılması amacıyla gerekli kullanım izinleri sağlanmalı ve halkı spor alanlarına çekecek tanıtım ve projeler hayata geçirilmelidir. Özellikle Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

bünyesinde bulunan Gençlik Merkezleri aracılığıyla gençlerin ve dolayısıyla ailelerin bu spor tesislerine ve alanlarına yönelmeleri sağlanmalı, spor tesislerinin ailelerin rekreasyon tercihleri içerisinde ön sıralarda yer alması için etkinlik ve faaliyetler organize edilmelidir.

- İlçenin güneyindeki henüz yapılaşmamış alan içerisinde seçilecek uygun birkaç alan, kent ormanı şeklinde planlanarak ilçe halkının nefes almasını sağlayacak doğal parklara dönüştürülmelidir. Yoğun şehirleşme ve bundan dolayı ortaya çıkan sorunlar karşısında stres altında yaşayan ilçe halkına ve çevre ilçe halklarına hitap edebilecek olan bu tür kent ormanı alanları, çevre illerden de ziyaretçi çekme potansiyeli düşünüldüğünde şehir ekonomisine önemli bir girdi sağlayacaktır.
- Yerel yönetimler ile Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, ilçelerde bulunan kültürel ve tarihi mekânları iyileştirilmeli ve koordineli bir şekilde tanıtımlarını yapmalıdır. Bu tür mekânlar sadece okul öğrencilerinin okul gezisi ziyaretlerine hapsedilmemeli, ilçe sakinlerinin her zaman aktif bir şekilde kullanımına açılmalıdır. Bu nedenle ilgili kurumlarca iyi bir şekilde tanıtımı yapılmalı, çeşitli etkinlik ve faaliyetlerle insanlar bu tür mekânlara çekilmelidir.
- Kent planlamasında en önemli paydaş halkın kendisidir. Yerel yöneticiler halk ile sıklıkla bir araya gelmeli ve kent tasarımlarında halkı da sürecin içine dâhil etmelidir. Özellikle çocuklar, gençler, engelliler, yaşlılar ve azınlık etnik gruplar da sürece dâhil edilerek halkın bizzat içerisinde yer aldığı kent tasarımları ortaya çıkarılmalıdır. Güvenliğin ve sürekliliğin sağlanması halkın sürece dâhil edilmesi ile daha kolay ve mümkün olabilmektedir.

Kaynakça

- Akten, M. ve Akten, S. (2011). Rekreasyon Potansiyellerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Model Yaklaşımı: Gülez Yöntemi. I. Ulusal Sarıgöl İlçesi ve Değerleri Sempozyumu, 17-19 Şubat 2011, Sarıgöl, Manisa.
- Akten, S. ve Gül A. (2014). "Korunan Doğal Alanlarda Ziyaretçilerin Olası Etki Düzeyleri Önlem ve Standartlarının Belirlenmesi (Gölcük Tabiat Parkı Örneği)", Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 15: 130-139.
- Alkan, A., Mertol, H. ve Özman, F. N. (2016). *Samsun Kent Halkının Rekreasyonel Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi Doğrultusunda Örnek Bir Tasarım*. Hedefe Doğru İnsan. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu, Canik Belediyesi, Samsun.
- Aytaç, Ö. (2007). Kent Mekânlarının Sosyo-Kültürel Coğrafyası. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 199-226.
- Aytaç, Ö. (2013). Kent Mekânları ve Kimlik/Farklılık Sorunu. *İdealkent*, 9, 138-169.
- Bahçeci, H. I. (2018). Kent Mekânlarında Kamusal Alan: Richard Sennett Perspektifinde Bir İnceleme. *Memleket Siyaset Yönetim*, 13(29), 111-128.
- Bayer, A. (2013). Değişen Toplumsal Yapıda Aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 101-129.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demircan, N., Aytatlı, B ve Demircioğlu Yıldız, N. (2018). Erzurum Kent İnsanının Rekresyonel Davranış Biçimleri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 20 (3), 420-430.
- DeVellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme: Kuram ve uygulamalar (Çev. Ed. T. Totan)*. Ankara: Nobel Akademik.
- Doğan, L. (2014). *Bir Değerlendirme Çalışması: Dünyada ve Ülkemizde Aile Dostu Kent Planlaması*. KBAM 5. Kentsel ve Bölgesel Araştırmalar Sempozyumu Toplumsal Çeşitlilik Yeni Söylem: Politikalar, Mekânsal Planlama ve Uygulamalar Bildiri Kitabı. Çankaya Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, TÜBİTAK, Ankara.
- Eren, C ve Koçyiğit, M. (2020). Kent İmajının ve Kentsel Rekreasyon Alanlarına Yönelik Algının Ölçümü. *Aksaray İletişim Dergisi*, 2 (1), 66-81.
- Gökgür, P. (2008). *Kentsel Mekânda Kamusal Alanın Yeri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Gül, S. ve Yılmaz, A. (2019). Samsun Şehri Kıyı Şeridinin Rekreasyon Potansiyelinin Gülez'in Açık Hava Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi Yöntemi ile Belirlenmesi, *Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences*, 17(2), 318-344, doi: 10.33688/aucbd.567426
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Karaşah, B. (2017). Kentsel ve Kırsal Rekreasyon Alanlarına Yönelik Kullanıcı Tercihlerinin Belirlenmesi 'Artvin Kenti Örneği'. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 19 (1), 59-69.
- Keleş, R. (2012). Kamusal Alan, Kentleşme ve Kentlilik Bilinci. *Güney Mimarlık*, 10, 10-12.
- MacCallum, R. C., Widaman, K. F., Preacher, K. J., ve Hong, S. (2001). Sample size in factoranalysis: the role of model error. *Multivariate Behavioral Research*, 36 (4), 611-637.
- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekan Rekreasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 15 (2), 53-62.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometrictheory*. New York: McGrawHill.
- Özgüç, N. (2007). Turizm Coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Poudyal, N. C., Hodges, D. G. ve Merrett, C. D. (2009). A Hedonic Analysis of The Demand For and Benefits of Urban Recreation Parks. *Land Use Policy*, 26 (4), 975-983.
- Sağlık, A. (2014). Çanakkale Kenti Rekreasyon Potansiyelinin Kentlerin Yaşanabilirliği Açısından Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sayın, Ö. (1991). *Aile Sosyolojisi (Ed. Mustafa Aydın)*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Şimşek, D. S. ve Korkut, A. B. (2009). Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesinde Bir Yöntem Olarak Uygulaması: Tekirdağ Merkez İlçe Örneği. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 6 (3), 315-327.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (1996). *Using multivariate statistics*. (3 Ed.). New York: HarperCollins.
- Tandoğan, O. (2014). Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir Kentsel Mekân: Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalar. *Megaron*, 9 (1), 19-33.
- Turğut, M. (2015). *Aile Dostu Kentler Araştırması*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İstanbul.
- Yılmaz, H., Yılmaz, S. ve Demircioğlu Yıldız, N. (2003). Kars Kent Halkının Rekreasyonel Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 34 (4), 353-360.
- Yüksel, M ve Yeşil, M. (2017). Kent ve Rekreasyon (Ordu Kent Örneği). *Mavi Atlas*, 5 (2), 355-382.
- Zeinizadeh, H. (2016). Urban Tourism in Tabriz, Iran: An Analysis of The Domestic Tourism Market/Habib Zeinizadeh (Doctoral Dissertation, University of Malaya).

İnternet Kaynakları

- URL1. <https://www.hurriyet.com.tr/ilkadimda-kentsel-donusum-mujdesi-40871507> (Erişim tarihi: 02.01.2021)
- URL2. <https://earth.google.com/web/@41.2856903,36.33123211,30.66051346a,11340.07474227d,35y,203.64157704h,0t,0r>
- URL3. <https://samsun.ktb.gov.tr/> (Erişim tarihi: 02.01.2021)
- URL4. <http://gezilecekyerler.com/ilkadim/ilkadim-samsun/> (Erişim tarihi: 02.01.2021)

Extended Abstract

Aim and Scope

In this study, it is aimed to reveal the perceptions and tendencies of families living in İlkadım district of Samsun province towards recreational activities and recreation areas in İlkadım district. Again, quantitative and qualitative evaluation of these spaces and presenting solutions for their negative aspects constitute the sub-objective of the study. For these purposes, a survey was conducted on the perceptions of families living in the district of İlkadım on public urban spaces in their regions, and the approaches and preferences of families to visit urban spaces were tried to be revealed. As a result of the survey application, it was determined whether the public urban spaces in the district of İlkadım are of the quantity and quality that family members can use jointly. The use and design of urban spaces, designing them according to the interests, wishes and needs of the city residents are important in terms of the sustainability of these spaces and the belonging of the people. For this reason, the study is important in terms of determining the perceptions and tendencies of the district residents towards public urban spaces in İlkadım İlkadım district and improving the spaces accordingly.

Methods

In the research, scanning model, one of the quantitative research methods which is one of the scientific research methods, was applied. Survey models are a form of research that describes a past or an ongoing situation as it is, the subject being researched is tried to be defined as it is in its own conditions, and no effort is made to change or influence it. In this direction, the study was prepared to determine the perception and tendencies of urban recreation of families living in Samsun province's İlkadım district. Before starting the research, approval was obtained from Samsun University Ethics Committee for the questionnaire application. The population of the study (N) consists of families living in İlkadım district of Samsun province. The sample group consists of (n) 259 individuals determined by appropriate / accidental sampling method.

During the research process, the "Awareness Survey for Urban Spaces in Samsun Province İlkadım District for Family Travel" prepared by the researcher was used as a data collection tool. The questionnaire consists of 14 questions and two parts. In the first part, it was aimed to define variables such as gender, age, education level, occupational knowledge and the number of children they have. In the second part, there are questions to determine the interests and tendencies of the participants towards urban spaces in İlkadım district. While 8 of these questions were guided questions with alternative answers to determine the interest and tendency, the last question was planned as an open-ended question in which the participants expressed their opinions and suggestions.

Descriptive statistics were made for the data obtained in line with the purpose of the study. As a result of the analysis in which the perceptions and tendencies of the participants towards urban spaces in İlkadım district were revealed, the frequency of leaving the family with the family, the districts they preferred and the places they went to and the functions of these spaces were determined. In line with the findings, it was tried to determine the preferability of urban spaces in İlkadım district and their ability to meet this preference by interpreting families' perceptions and tendencies of urban spaces.

Findings

Ilkadım district is the central district that includes the first establishment place of Samsun province. Therefore, it has a long history of settlement. It is noteworthy that the city of Samsun has the highest population (338,614 people), as well as the fact that urbanization is intensive, and there are cemeteries as green areas except for the filling areas on the coast.

The most striking result of the questionnaire application is that the city places in the district that can be visited as a family are seen as inadequate by the participants. Approximately three quarters of the participants agree that the spaces are insufficient. The fact that the venues in the district are seen inadequate by the participants, despite their high number, are thought to be due to the fact that they cannot meet all their expectations functionally. Because, despite being aware of the places in the district, the serious decrease in the rate of visiting these places confirms this idea. In addition, the fact that Atakum district is in the first place as the district they prefer, rather than their own district, reveals that they cannot find their expectations in their own districts. The biggest factor for their preference of Atakum district is thought to be the existence of a 12 km long beach and a long coastline.

According to the survey data, half of the participants (50.2%) stated that they spend time outside of home once a week after work or at weekends. In addition, 6.5% of the participants stated that they spend time outside the home once every two days and 21.5% once in three days. This situation reveals that families living in İlkadım district frequently spend time outside the home. The fact that families often spend their time outside the home indicates the existence of a dynamic life model in the city in social, cultural and economic terms. The high potential of the district residents to spend time outside the home reveals the potential of the places in the district to be visited. As a result of the fact that it is a district with a crowded population and the frequency of its residents spending time outside the home, it is revealed that the recreation areas in the district should be at a certain level both in terms of quantity and quality in order to meet the needs.

Since İlkadım district is the most central district of Samsun city, it has different alternative urban spaces within its borders. Due to the concentration of the population in this district, the existence of central business areas, large boulevards and streets, and the fact that most of the provincial directorates of the institution are within the boundaries of the district, various social, sportive and cultural venues are located in the district of İlkadım, so there are urban spaces with many different functions in the district. At the same time, it has a coastline of approximately 8.5 km long due to its location at the seafront on the Black Sea coast. With these features, İlkadım district has the potential of many places to offer different functions to its population and neighboring district residents.

Conclusion

The scarcity of places that can be visited with family members by the residents of the district and the lack of existing ones are considered to be an important data in terms of urban planning. In this context, the distribution of such spaces should be planned according to the population density in the district and the number of these places should be increased according

to the size of the neighborhood. In terms of being family oriented, the cleaning and security of these places should be provided by local administrators and should be offered to the public in a peaceful manner. Construction of regional-based open spaces to appeal to a few, if not all, neighborhoods will reduce the demand pressure on the existing East Park and West Park and will dilute the density in these areas. Open spaces should not only be areas but also have to be transformed into functions for the demands and needs of the public. Thanks to the functional arrangements and additions to be made in these spaces, people who turn to shopping malls will again turn to nature and have the opportunity to be in touch with nature. Thus, the pressure in shopping malls will be reduced.

The existing cultural and historical places of the districts should be improved and promoted to local administrations and Provincial and District Directorates of Culture and Tourism. Such places should not only be confined to school trip visits of school students, but should always be actively used by the residents of the district. For this reason, it should be well promoted by the relevant institutions, and people should be attracted to such places with various activities and activities.

The most important stakeholder in urban planning is the people themselves. Local administrators should frequently get together with the public and involve the people in their city designs. Urban designs in which the people are included should be revealed, especially by including children, young people, the disabled, the elderly and minority ethnic groups in the process. Ensuring security and continuity is easier and possible with the involvement of the public in the process.